

предопределяет формы и содержание информационного обеспечения. Поэтому формулировка цели предлагается такой: создание таких ситуационных средств диагностики обеспечения работы управленческого аппарата системами показателей, которые бы соответствовали необходимо развитым методологическим средствам преобразования информационно-методического обеспечения управления предприятием. Предметную область должны определять соответственно предметы наук, занимающихся знаковыми системами экономики предприятий и методологией в значении науки об организации деятельности применительно к управленческой деятельности. Тогда объектом исследования является функционирование аппаратов управления предприятий, а предметом исследования является теоретические и практические экономико-семиотические и методологические (в значении организации деятельности) основы организации ситуационного управления на предприятиях.

Обсуждение

И. М. Семененко

Какие науки занимаются знаковыми системами экономики предприятий (за исключением семиотики) и методологией?

П. В. Кривуля

Смотря что подразумевать под "занимаются". Знаковые системы экономики входят в предмет экономической семиотики, понятия и состав систем показателей, используемых в экономике предприятия, вводит прикладная статистика (разные её разделы), пользуется же, и вообще знаковыми системами экономики предприятия, и системами показателей в частности, – сама экономика предприятия, конечно, равно как и зарабатывает конкретные знаки тоже сама она (наравне и с экономической семиотикой, и с прикладной статистикой, и ещё другими экономическими науками). С методологией другая сложность: есть две методологии, одна из которых сама наука и есть с именно таким названием (предмет этой науки – организация деятельности), а другой методологией "занимается", скорее всего, науковедение.

АКТУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ ІНСТИТУЦІОНАЛЬНИХ АГЕНТІВ УПРАВЛІННЯ

Руслан Олегович Мозговий

магістрант кафедри менеджменту та економічної безпеки
Східноукраїнського національного університету ім. В. Даля

Після розпаду СРСР в Україні розпочався процес приватизації та реструктуризації економіки. Це призвело до появи нових економічних суб'єктів – власників, інвесторів, професійних менеджерів. При цьому менеджери виступають в ролі агентів, керуючих капіталом власників та інвесторів. З часом з'являються інституційні агенти управління (ІАУ), до яких відносяться інвестиційні фонди; організації, що займаються управ-

лінням капіталу; головні підприємства корпорацій, фінансово-промислових груп, холдингів та інших видів об'єднань підприємств.

У наш час відносини ІАУ з об'єктами управління та з власниками грошових коштів все більше ускладнюються за рахунок збільшення кількості об'єктів управління, ускладнення їх структури, підвищення вимог власників грошових коштів до прибутковості і захищеності капіталу. При залученні ІАУ власник здійснює опосередковане управління активами.

Опосередковане управління лишає держателів титулів власності можливості реалізації певних прав та зводить їх інтереси до отримання доходу і підвищенню вартості активів, перше з якого не вимагає розробки нових систем показників, а вимір другого залишається не до кінця вирішеним питанням.

Питання управління вартістю компаній висвітлені в наукових трудах І. Ансоффа, Г. Александера, Г. Арнольда, І. Адізеса, Д. Бейлі, Р. Брейлі, Ю. Брігхем, А.З. Бобильова, Р. Вестерфілда, К. Віалет, Ф. Девідсона, А. Дамодаран, Д. Делмар, А.Т. Зуба, Т. Коупленда, М.В. Кудін, Т. Коллера, Д. Мурріна, О.П. Молчанової, Ф. Модільяні, М. Міллера, Е. Маклейн, Д. Пратта, Е. Пенроуз, О. Рекліза, С. Росса, А. Рапопорта, М.А. Сажиної, Т.В. Тепловий, У. Шарпа, Г. Хававіні, Р. Хігінса, Е. Хіртс, С. Уелша та ін.

Протиріччям, що породжує проблему, на вирішення якої направлено дане дослідження, є інгресійний характер діяльності інституційних агентів управління, які не є інсайдерами підприємств.

Розв'язувана в дослідженні проблема, сформульована з позиції інституційних агентів управління (ІАУ), полягає в обмеженості керованості об'єктів управління при необхідності керуватися зовні задаються завданнями.

Об'єктом дослідження є діяльність ІАУ. Предметом дослідження є управління вартістю. Мета дослідження полягає в забезпеченні процедури управління ІАУ.

Задля досягнення мети дослідження постають наступні завдання: дослідити специфіку та проблеми діяльності інституційних агентів управління;

дослідити підходи до означення категорії "вартість" та визначення величин вартості підприємств;

дослідити специфіку управління вартістю підприємств, що керовані інституційними агентами управління;

виявити необхідні параметри оцінювання приросту вартості опосередкованого об'єкта управління;

провести аналіз підприємства як опосередкованого об'єкта управління;

запропонувати загальну модель системи показників оцінювання приросту вартості опосередкованого об'єкта управління;

провести експериментальну перевірку запропонованої моделі.

Обговорення

Н. О. Рибнікова

1) Скажіть, будь ласка, що таке "опосередковані об'єкти управління"? і для кого вони більш "опосередковані" – для ІАУ або для власників активів?

2) Не зовсім зрозуміло, чому те, що "ІАУ мають свої цілі та інтереси" вказує на те, що діяльність ІАУ має інгресійний характер?

3) Хто буде користувачем розробленої системи показників оцінювання приросту вартості підприємства (до речі, в тексті траплялось і сполучення "вартості активів" – це одне й те саме?) – ІАУ чи власники активів?

Дякую.

Р. О. Мозговий

1) "опосередковані об'єкти управління" – це об'єкт управління, який є відокремленою від суб'єкту управління юридичною особою.

Підприємство виступає безпосереднім об'єктом управління для керуючого ним персоналу. Для ІАУ це підприємство є опосередкованим об'єктом управління. А для власників активів ступінь опосередкованості ще більше.

2) На інгресійний характер вказує не саме те, що "ІАУ мають свої цілі та інтереси", а сукупність наведених факторів:

діяльність ІАУ повинна відповідати вимогам власників активів, тобто суб'єкта управління, першого елемента управління;

ІАУ мають свої цілі та інтереси; не є частиною ані першого, ані другого та через нього реалізується управління, тобто є сполучним елементом, а використання таких елементів і є інгресією;

ІАУ здійснюють вплив на опосередковані об'єкти управління, – це третій елемент, об'єкт управління.

Перший фактор вказує на наявність певного суб'єкту управління (власників активів), третій – на наявність об'єкту управління. Другий фактор вказує на те, що, по перше, ІАУ не є частиною ані суб'єкту, ані об'єкту; по друге, через ІАУ суб'єкт здійснює управління об'єктом. При цьому, ІАУ виступає сполучною ланкою у ланцюгу суб'єкт-об'єкт.

3) Основним користувачем розробленої системи ПОПВР є ІАУ, однак користувачами цієї системи можуть також бути незалежні інвестори, керівники підприємства, контрагенти.

В рамках діяльності ІАУ ця система буде використовуватися при виборі підприємств для вводу у портфель, виводу з портфелю, або для переводу з однієї групи у іншу (наприклад, з фонду одного типу ризику та доходності у іншу).

Стосовно ж "вартості активів" та "вартості підприємств", вартість активів використовується там, де мова йде про активи, які були інвестовані у ІАУ; вартість підприємства ж використовується стосовно вартості опосередкованого об'єкту управління. Як вартість активів так і вартість підприємства можуть приростати, при цьому не завжди з однаковими темпами.

Н. А. Рыбникова

Руслан, в ответе на первый вопрос смущает то, что, как мне кажется, смешаны какое-то пропавшее нафталином определение (опосредованного объекта управления как "відокремленої від суб'єкту управління юридичною особою") с тем, что имеется ввиду на самом деле: ведь если исходить из этого определения, то как можно говорить о более или менее высокой степени опосредованности – этот объект более или менее "відокремлений"?

В связи с этим возникла мысль: может быть, нужно для ИАУ и для собственников активов говорить об "опосредованном объекте управления" и "объекте опосредованного управления"?

По поводу второго вопроса. Кажется, что ИАУ, по сути выступающие в роли ингрессивного (ингрессионного?) элемента, и в то же время имеющие собственные цели, теряют – из-за этого – в своей ингрессионности (то есть то, что они имеют свои цели, может умялять их ингрессионную роль или даже ставить ее под сомнение).

ПІДҐРУНТЯ ВИКОРИСТАННЯ ЦІЛІ ЯК СИСТЕМОТВОРЧОГО ЧИННИКА У СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Євген Іванович Овчаренко

к.е.н., доцент кафедри менеджменту
та економічної безпеки

Східноукраїнського національного університету ім. В.Даля

Поняття системи економічної безпеки підприємства допоки не знайшло усталеного категорійно-понятійного місця у сучасній науці. Така неусталеність зумовлена, перш за все, вибором вектору, за яким повинні рухатися дослідження щодо визначення статусу та ступеня соціальності цієї системи. Узгальнення складу та взаємозв'язків компонентів економічної безпеки підприємства за допомогою системного підходу та використання категорії "система" розвинулося у самостійний науковий напрямок відносно недавно. Але доцільність систематизації та системотворення у царині економічної безпеки підприємства на засадах системного підходу та пов'язаного з цим використання категорії "система" розглянуті у безпекології поперхово.

Визнаючи як пряму, так і зворотну залежність цілей управління економічною безпекою підприємства від загальних цілей діяльності підприємства та управління ним, розглянемо відправну точку побудови концепції управління економічною безпекою підприємства, за яку обираємо цілеполягання з позиції найбільш усталених наукових поглядів та теорій. У даному дослідженні використовується термін "цілеполягання" в значенні змісто-утворюючого формування цілі як суб'єктивно бажаного образу або стану певної системи. Тлумачні словники надають в подібному значенні декілька лексем: цілеполягання, цілепокладання, цілеформування та, власне, встановлення цілей. Але автор вважає використання лексеми "цілеполягання" найбільш адекватним з методологічної точки зору.

Принципи побудови та роботи механізму цілеполягання в плануванні зокрема, та в управлінні підприємством в цілому, визначаються постулатами теорій фірм, яких існує декілька. Теорія фірми пояснює економічну поведінку фірми у різних умовах господарювання. Відмінність у цих умовах господарювання породжує множинність теорій фірми. Головне завдання теорії фірми – вивчення впливу, який надають індивідууми і групи людей на функціонування організації, на зміни, що відбуваються в ній, на забезпечення ефективної цілеспрямованої діяльності і отримання необхідних результатів. З іншого боку, головним за-